

VAMMAISPALVELUN OSAAMISKESKUS PILOTIN LOPPURAPORTTI

Etelä-Savossa vammaispalvelujen strategisena tavoitteena on vahvistaa peruspalveluja, lisätä omaa palvelutuotantoa, vahvistaa osaamista kaikilla eri palvelun tasoilla sekä vahvistaa avohuollon tukipalveluja, joiden avulla voidaan tukea itsenäistä oman näköistä elämää.

PILOTIN TARKOITUKSENA OLI TUKEA NÄITÄ STRATEGISIA TAVOITTEITA KEHITTÄMÄLLÄ JA VAHVISTAMALLA SEURAAVIA TOIMINTOJA:

- Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten tuen ja kuntoutustarpeen arvioinnin ja järjestämisen kehittäminen sekä oman osaamisen vahvistaminen.
- Lasten iltapäivä- ja loma-ajan toiminnan kehittäminen ja järjestäminen entistä enemmän myös omana toimintana lähipalveluna.
- Aikuisille vammaisille suunnatun avohuollon ohjauksen sekä jalkautuvan työ- ja päivätoiminnan kehittäminen ja järjestäminen lähipalveluna.
- Kotiin annettavien asumisen tukipalvelujen kehittäminen ja järjestäminen entistä enemmän myös omana toimintana.
- Kehittää vammaisten sähköisiä asiointipalveluja ja yhteydenottokanavia (esim. sähköiset lomakkeet, chat-palvelu, etäohjaus ja -neuvonta)

TOIMENPITEET:

- Kehitettiin ja kokeiltiin henkilökohtaisen avun alkuarvointijakson ja ammatillisen henkilökohtaisen avun toimintamallit, mitkä otetaan käyttöön.
- Työ- ja päivätoiminnan osalta kehitettiin ja otettiin käyttöön avotyötoimintamalli sekä jalkautuva työ- ja päivätoiminta.
- Otettiin käyttöön tukikäynnit tuetun asumisen asiakkaille. Tukikäyntejä tekevät työ- ja päivätoiminnan ohjaajat.
- Laadittiin virtuaalikoulutusohjelma henkilökohtaisille avustajille, jotka toimivat työnantajamallilla
- Tehtiin asiakaskysely sähköisen asiointin kehittämiseksi. Kyselyn tulosten perusteella otettiin käyttöön vammaispalvelun oma sähköposti yhdeksi yhteydenottokanavaksi yleisissä vammaispalveluun liittyvissä asioissa
- Kokeiltiin chat-palvelua, myös henkilökohtaisen avun asioissa, mutta niiden käyttö osoittautui hyvin vähäiseksi
- Työstettiin vammaispalvelun lomakkeet sähköiseen muotoon.

TULOKSET:

- Kokemus henkilökohtaisen avun alkuarvointijaksosta oli hyvä, sen avulla saadaan selville asiakkaan kokonaistilanne ja henkilökohtaisen avun järjestämistavan sopivuus asiakkaalle. Siinä myös tarkentuu henkilökohtaisen avun tuntimäärä ja asiakkaan tosiasiallinen avun tarve. Alkuarvointia varten on laadittu työkalu, jonka avulla voidaan määritellä henkilökohtainen apu sopivaksi. Alkuarvointijakso jää käytännöksi.
- Kokemus ammatillisesta henkilökohtaisesta avusta oli, että asiakas hyötyi ammatillisesta henkilökohtaisesta avustajasta, koska työntekijällä oli hyvä sosiaali- ja terveysalan palvelujärjestelmän tuntemus ja ammatillinen taito kohdata asiakas. Ammatillisen henkilökohtaisen avun myötä voidaan helpottaa myös kotihoitoa, koska ammatillinen henkilökohtainen avustaja voi toteuttaa asiakkaan tarvitsemää hoitoa ja hoivaa. Ammatillinen henkilökohtainen apu jää käytännöksi.
- Avotyötoiminnan avulla on saatu työllistettyä 12 vammaista henkilöä. Työvalmentajat ovat tukeneet niin vammaisia kuin työnantajia. Toimintamallista on saatu erittäin hyviä kokemuksia,

alueen kauppiat on saatu aktiivisesti työllistämään vammaisia henkilöitä. Avotyötoiminnan malli jää käytännöksi.

- Jalkautuvaa työ- ja päivätoimintaa on toteutettu vammaispalvelun asumisyksiköissä, joissa se on otettu hyvin vastaan. Jalkautuva työ- ja päivätoiminta jää käytännöksi.
- Nuorille ja aikuisiässä oleville kehitysvammaisille suunnattu oma työtoimintaryhmä on tarkoitus käynnistää osaamiskeskuksen yhteyteen vuoden 2022 alusta.
- Työ- ja päivätoiminnan ohjaajien tukikäynnit kehitysvammaisten tuetussa asumisessa sopivat hyvin yhdeksi osaamiskeskuksen toimintamuodoksi. Ohjaajien erityisosaaminen kehitysvammaisen asiakkaan tukemisessa ja hoidossa on koettu tärkeäksi ja toimivaksi. Asiakkaiden omatoimisuus on esim. kodinhoitoon liittyvissä tehtävissä on lisääntynyt. He tekevät itse, koska ohjaajalla on ollut resursseja ohjata ja tukea asiakasta. Niille asiakkaille, jotka osallistuvat työ- ja päivätoimintaan kotiin annettava palvelu on ollut luonnollinen jatke asiakkaan palvelulle ja esim. asiakasta voidaan muistutella ja ohjata saumattomasti myös työ- ja päivätoiminnassa kotiin liittyvistä asioista. Myös asiakkaiden on ollut helpompi kysyä apua työ- ja päivätoiminnan ohjaajilta niihin asioihin, joihin sitä ovat kokeneet tarvitsevansa, koska ohjaajat tuntevat ja tietävät enemmän asiakkaan arkielämästä.

TUOTOKSENA SYNTYI VAMMAISPALVELUN OSAAMISKESKUS, JONKA KAUTTA:

- koordinoidaan vammaisten avotyötoimintaa ja toteutetaan työvalmentajan tarjoamaa avohuollon ohjausta
- toteutetaan jalkautuvaa työ- ja päivätoimintaa palveluasumisen yksiköihin ja tuetun asumisen asiakkaille
- järjestetään vammaisten lasten iltapäivätoimintaa – ja hoitoa ja tehdään yhteistyötä sivistystoimen kanssa
- toteutetaan autismikuntoutusohjausta ja toteutetaan fysioterapeutin arvioiteja ja fysioterapiaa
- koordinoidaan henkilökohtaisen avun ja tukihenkilötoimintaa
- seurataan ja arvioidaan kuljetuspalveluja ja ollaan yht. taho kuljetuspalvelujen tuottajiin.

TALOUSVAIKUTUKSET:

- Henkilökohtainen apu: Talousvaikutusten arvioinnin perusteella voidaan johtopäätöksenä todeta, että aina ei ole asiakkaan edun ja / tai tarpeen mukaista, että henkilökohtaisen avun tuntimäärä on mitoitettu 30 h kuukaudessa. Mikäli alkuarviointijakson perusteella tuntimäärä saadaan mitoitettua asiakkaan yksilöllisen ja todellisen tarpeen mukaan heti alusta alkaen, voi se estää raskaampien palveluiden tarvetta jatkossa ja edistää asiakkaan oman näköisen elämän toteutumista. Henkilökohtaisen avun eri järjestämistapojen (työnantajamalli, palveluseteli, omana työntekijänä lähihoitaja tai hoiva-avustaja) vertailussa tuli esille, että kustannus ja tarvittava resurssi riippuvat paljon asiakkaan kyvystä toimia työntajana sekä tarvittavan ohjauksen ja neuvonnan tarpeesta.
- Työ- ja päivätoiminta: Talousvaikutusten arvioinnin perusteella voidaan todeta, että omana toimintana tuotettuna työ- ja päivätoiminta on edullisempaa, kuin ostopalveluna toteutettu.

Raportin laati:

Jaana Koinsaari

Vammaispalvelut/palvelupäällikkö

jaana.koinsaari@essote.fi

040 3596930